

I kjølvannet av en tragedie

📍 Scenekunst. 26.05.2017 16:15

Forestillingen 11 år utspiller seg i tiden etter en tragisk hendelse, og Goksøyr & Martens lar publikum tenke fritt rundt de mange grunnene som har ledet fram til tragedien.

I kjølvannet av en tragedie

I 11 år presenteres vi med et bruddstykker av en historie. Handlingen finner sted kort tid etter en dramatisk hendelse som det langsomt avdekkes konturene av. Et barn har tatt livet sitt, og klasselæreren og rektor skal ha et møte med foreldrene. Selv om en ved første blick kanskje skulle tro at stykket handler om barn, utestengelse og hvordan noe sånt kan skje, handler det på overflaten mer om de voksne som står igjen, om hvordan de takler hendelsen og hvordan skylden skal plasseres. I en tung og følelsesladd situasjon skyver rektoren ansvaret mot kontaktlæreren og omvendt, foreldrene anklager skolen for å ikke ha gjort jobben sin, og rektor og læreren kommer begge med utfall mot foreldrene når de presses opp i et hjørne. Det som egentlig skal være planleggingen av et minnearrangement glir ut i anklager og diskusjoner om hvor fort skolen egentlig svarte, hvor tidlig oppfølgingen begynte, og så videre. I mellomtiden leker barna i skolegården, og Simen, lillebroren, blir stående i bakgrunnen.

Fugleperspektiv og lydkulisser

Publikum bevitner forløpet fra stillaser som er satt opp i ring rundt scenen, fire meter over bakken, og dialogen presenteres gjennom høretelefoner montert på stillasene. Handlingen er basert på omfattende dokumentarisk materiale, noe som gjør den ekstra sterk, og scenen er bygd opp som en skolegård barna faktisk kan leke i. Dette er en form for teater Goksøyr & Martens har utviklet og raffinert gjennom de to forrige forestillingene Fri (2015) og OmSorg (2014). Oppsettet gjør det mulig for duoen å presentere flere simultane forløp på en gang, og vi kan selv velge hvor vi vil feste blikket blant de tretti barna og sju voksne på scenen. Sammen med den scenografiske utformingen gir dette

The screenshot shows the Scenekunst website for the play 'I kjølvannet av en tragedie'. The page features a navigation menu with 'TEATER', 'MUSIKK', 'DANS', and 'POLITIKK'. Below the menu is a main image of two women on stage. The title 'I kjølvannet av en tragedie' is prominently displayed. The text on the page describes the play as a fragmented story set in the aftermath of a tragic event, focusing on the interactions between a teacher, a principal, and parents. It mentions that the play is based on extensive documentary material and is presented in a unique format with multiple simultaneous storylines. The page also includes a 'PARTN' section with logos for various partners and a 'FUGLEPERSPEKTIV OG LYDKULISSER' section. On the right side, there is a vertical menu with green buttons for 'Lys- og lydinstallasjon', 'Voksestørrelse', 'Produkt', 'Kulturskole', 'Daglig leder', 'Foretaksarrangement', and 'Fotografier'.

stykket en følelse av realisme.

11 år, Det Norske Teatret, 2017, foto: Kim Hiorthøy.

Fugleperspektiver som stillasene gir får mye oppmerksomhet i omtaler av Goksøyr & Martens. Samtidig oppfatter jeg bruken av høretelefonene som vel så viktig. Som i de foregående forestillingene brukes de her til å rette oppmerksomheten vår mot visse handlinger på scenen, mens de tar vekk lyden fra de andre. Samtidig skaper de en slags utvidet virkelighet ved å legge fuglekvisper, motordur og barnelyder i bakgrunnen. Lyden får slik en scenografisk funksjon. I tillegg foregår mange av dialogene på et kontor vi kun hører. Lydlig kjennes det som om vi er tilstede i møterommet, mens det vi ser er fortsatt barn som leker ute i skolegården. Personlig opplevdes dette som spesielt sterkt da de voksne på møterommet gradvis tematiserte selvmordet mer og mer åpent, mens barna fortsatt lekte som før ute i skolegården.

Filmatisk musikk

Høretelefonene gir også mulighet til en aktiv bruk av musikk. Gjennom det litt over en time lange stykket varierer det hvor tydelig musikken er til stede. Noen steder ligger den i bakgrunnen sammen med lydkulissene, andre steder er den mer framme i lydbylde og kombineres med dialoger og flere steder hører vi kun musikk og betrakte handlinger og samtaler uten å høre andre lyder i det hele tatt. Særlig det sistnevnte minner om hvordan lydspor gjerne benyttes i film, og gir en distanse til det som skjer på scenen. Goksøyr & Martens har samarbeidet med Ane Brun, som står for det meste av musikken i forestillingen. I tillegg bruker de musikk av Joni Mitchell og Giovanni Pergolesi. Førstnevnte åpner forestillingen med sangen Big Yellow Taxi, i det som først virker som en lystig friminuttscene med tretti barn som kommer løpende ut på scenen. Men særlig linja Don't it always seem to go that you don't know what you've got 'till it's gone antyder et dypere alvor, og gir en sterk effekt. Det samme gjør Pergolesis Sabat Mater Dolorosa, som brukes i stykkets siste scene. Tittelen betyr moren sto full av sorg, og stykket er et tonesatt middelalderdikt som omhandler Jomfru Marias lidelse ved Jesu kors, altså morens smerte over sitt barns død.

11 år, Det Norske Teatret, 2017, foto: Kim Hiorthøy.

Rom til ettertanke

I en forestilling med et tema som dette kan det være fristende å gi den et pedagogisk innhold. Det kan føles påtrengende å stille en rekke spørsmål, og å tilby sine egne svar. Hvordan kunne dette skje? Hva kan vi gjøre for å hindre slike hendelser? Hvordan bør skolevesenet legges opp for å kunne gripe inn tidsnok? Hva kan foreldrene gjøre? Og så videre. Goksøyr & Martens har derimot valgt en mer tilbakeholden presentasjonen av forløpet, og spørsmålene stilles ikke direkte i forestillingen. Forestillingen fokuserer heller på et glimt av hverdag i etterkant av hendelsen, når den allerede er irreversibel. Historien følger karakterene hovedsakelig gjennom et møte, og vi får ikke vite noe om etterspillet.

Ved å slik presentere et forløp, uten å la egne tanker og løsninger dominere, gjør de det mulig for oss å ta inn hendelsens alvor og samtidig tenke fritt rundt de mange grunnene og konsekvensene.

Image-text:

11 år, Det Norske Teatret, 2017, foto: Kim Hiorthøy.

Extra-info:

Fakta + 11 år Regi/scene Toril Goksøyr og Camilla Martens Scenograf og kostymedesign: Olav Myrtvedt Musikk: Ane Brun Lysdesign: Ingeborg Staxrud Olerud Lyddesign: Fredric Vogel Musikalsk assistanse: Ståle Sletner, Svenn Erik Kristoffersen og Trond Lindheim Dramaturg: Ingrid Weme Nilsen Sceneaktører: Kjersti Dalseide, Julie Moe Sandøe, Jon Bleiklie Devik, Agnes Kittelsen, Oddgeir Thune, Benjamin Haug Haugen, Marie Nilsen Rønbeck/Selma Gudim Karlsen og tredivetale skolebarn Det Norske Teatret, hovedscenen

© Scenekunst

Se webartikkelen på <http://ret.nu/ywTkjdT0>